

POKRAPIAĆ (56) *vb impf*

o jasne; -krã- (36), -kra- (12); -krã- *LubPs* (2), *BibRadz* (3), *SienLek* (4), *HistRzym*, *BiałKat*, *RejZwierc* (3), *RejPosRozpr* (5), *BudNT* (2), *SkarŻyw* (4), *LatHar* (2), *WujNT*, *JanNKarGórn*, też *Calep*; -kra- *Oczko*, *ArtKanc*, -krã- : -kra- *Mącz* (5:8), *RejPos* (1:2); drugie a jasne.

inf pokrąpiał (6). ◇ *praes 1 sg* pokrąpiam (16). ◇ *2 sg* pokrąpiasz (3). ◇ *3 sg* pokrąpia (16). ◇ *praet 3 sg m* pokrąpiął (2). *f* pokrąpiała (2). ◇ *3 pl m pers* pokrąpiali (1). ◇ *fut 1 sg m* będę pokrąpiął (1). ◇ *imp 2 sg* pokrąpiaj (3). ◇ [*con 1 sg m* bych pokrąpiął.] ◇ *part praes act* pokrąpiając (6).

Sł stp brak, *Cn notuje*, *Linde także XVIII w.*

1. *transit. Polewać kroplami, spryskiwać, skrapiać; rigare Vulg, Mącz, PolAnt, Cn; aspergere Mącz, PolAnt, Cn; perspergere Mącz, Calep, Cn; conspergere, humectare, inspergere Mącz, Cn; inrorare, respergere Calep, Cn; madefacere, maeli dare Mącz; prosperegere, superspergere Calep; obsipere, rorare, spargere, tingere Cn* (53) : Humecto, Odmiękczam/ Pokrąpiam wilgotno y mokro czynię. *Mącz* 159d, 203c, 356b [2 r.], 404a [2 r.], b [2 r.]; *Inspergo – Pokrąpiam. Calep* 544b, 791a, [865]a, 917b, 1033a.

pokrąpiał czego (2): á potym pokrąpiay koniowi owlá dobrze wyczyścioného/ á co vleiefz thego winá zálye doley *SienLek* 190; *HistRzym* 100.

pokrąpiał co (14): Warz w oczcie piołynek y rożá á tem krop po domu/ albo zmiefzay oczet z wodką rożaná á w tem warz kwiat mużkatowy á pokrąpiay przybytek *FalZioł* V 62, I 116a; *Mącz* 286d; *SienLek* 2v, 101, 118v; *RejZwierc* 110v. *Cf* »łzami pokrąpiał«.

pokrąpiał czym (14): Pelicanus, Ptak w Egipcie/ Pelikan/ którego to yeft przyrodzenie że krwią fwoyá drąpiąc łobie nosem fwym pierśi ptafżetá fwe gdy od węzów bywáją zádufzone pokrąpia á tak ye záś oziwia. *Mącz* 286d; A przetoż iefli miefzkánie iefł ná gorącym mieyfcu/ mafz łobie czynić chłod rzeczami chłodzącemi/ Wirzbiną/ grzybieniem/ Rożá potrzáfiájąc/ y octem dom pokrąpiájąc. *SienLek* 2v, 101, 118v; *RejZwierc* 110v. *Cf Zwroty*.

W porównaniu (1): bo iáko rofá pokrąpia złotá/ táko słodka łáfkáwość krolewfka áż do niebá powyżfza. *HistRzym* 100.

Zwroty: »łzami [co] pokrąpiał« [*szyk zmienny*] (7): A otho wnet niewiáftá kthora bylá w miefcie wiadoma grzełznica/ [...] wzyáwfy máfcí fłoiek Alábáftrowy/ á ftánáwfy s tyłu v nog iego [*Jezusa*]/ poczęlá łzami pokrąpiał nogi iego *RejPos* 307v, [310]v, 311; *SkarŻyw* 140, 165; będę ná káżdą noc vmywał łozko moie/ y łzami memi poślánie moie pokrąpiął. *LatHar* 159, 110.

»pokrąpiał wodą« [*szyk zmienny*] (2): Gdy zdziebłko błothem oblepiwfy iedno na drugie przylepia [*jaskółka*]/ A na fkrzydłach wodę nofi/ którą pokrąpia aby fie dobrze trzymało. *FalZioł* IV 24b; *Madefacio*, *Odmiękczam*. Pokrąpiam wodą. *Mącz* 203c.

Przen [kogo, co] (3) : A gdziekolwiek przyfzedł/ pifmá S. zrzodło wypufzczał/ á pokrąpiął fercá wiernych. *SkarŻyw* 212.

Zwroty: »krwią pokrąpiał« = przelewać krew, oddawać życie (1): Thakżeć dobrzy/ vczeni/ y Święci Bifkupi/ Którzy byli po Apofłolech fkoró/ którzy ná ofłátek krwią fwą pokrąpiáli wiárę Chryftufowę/ Apofłółów nálláduiąc záwždy *BiałKat* 35v.

»krwią pokrąpiał« [*o Chrystusie*] (1): Ták Pan Chriřtus krew fwą włáfną w kielichu Bogu ofiáruiąc/ y oná Apofłóły [...] pokrąpiájąc/ teřtáment nowy záczyňa *WujNT* 287.

a. *O ceremoniach religijnych w judaizmie Starego Testamentu [kogo] (1)*: Abowiem iefli krew ćielcow y kozłow/ y popioł iąłowice/ pokrapiając nieczyłthe poświęca ku czyłthości ćielefney. Iáko dáleko więcey krew Kryłtułowá *BibRadz Hebr 9/13*.

b. *Nawadniać, nawilżać ziemię; podlewać; irrigare Vulg (19)*: A przetoż nie ten ktory łzczępi ięft co/ áni ktory pokrapia/ ále ktory dáye pomnożenie/ Bog. *RejPosRozpr b4v [przekład tego samego tekstu: b4v (2), BudNT 1.Cor 3/7], b4v [3 r.]; BudNT 1.Cor 3/7, 8*.

pokrapiać co (1): [nádziáłałem łobie rybnikow [tj. stawów z rybami]/ ábych pokrapiał las łłczępniov płodzących. *HierWielEccle 3v*]. *Cf pokrapiać co czym*.

pokrapiać co czym [= naczyniem] (1): Clepsydra etiam dicitur, Gliniáne naczynie którym pokrapiają ogródki máyące pełno dziurek we dnie. *Mącz 57a*.

Przen (1): Iamci łzczępił/ Apollos pokrapiał/ ále Pan Bog dał pomnożenie. *RejPosRozpr b4v*.

α. *O deszczu i rosie (11)*:

pokrapiać co (3): Ale mgłá wychodziłá z źiemie/ ktora pokrapiała włyłtek wierzch źiemie. *BibRadz Gen 2/6. Cf Frazá*.

pokrapiać czym (3): W vmieiętności iego rozłthąpiły łię przepáłci/ á obłoki pokrapiają rołá [stillabunt rorem]. *BibRadz Prov 3/20; Calep 564a. Cf Frazá*.

W porównaniu (1): Nádzieiá ięft práwie iáko on Máyowy defzcz/ kthory łzczęp on nadobnie pokrapia/ áby ony wdzięczne kwiathki ná nim nie włchły *RejZwierc 129*.

Frazá: »deszcz pokrapia [co]; deszczem pokrapiać [co]« (1;1): *RejZwierc 129*; Niebiołác powolne będą/ pogody dobre wczynią/ defzczem czálem pokrąpiájąc/ á Słóńcem ie zágrzewájąc. *ArtKanc M5*; [Iáko też deždź y śnieg páda z niebá/ á iuż łię tam więcey nie wráca/ ále pokrapia źiemie [inebriat terram] á czyni iá płodną y rodną *BibRadz Is 55/10 (Linde)*].

αα. *O Bogu: Zsyłać deszcz [co] (5)*: Thy miły panie pokrapiałz gory z wierzchow łwoich *WróbŻółt 103/13; SkarŻyw 201; JanNKarGórn G4v*.

Zwrot: »pokrapiać dżdżem« (2): A łuchą zyemię pokrapia [Bóg] thu dżdżámi obfitemi *LubPs ff2v, X5v*.

2. *intransit. Padać niewielkimi lub rzadkimi kroplami; appluere Mącz, Cn (3)*: *Mącz 306d*; że ztámtąd gdzie Słóńce nie dochodzi áni wiatr wdzięczny przewiéwa/ áni rołlá niebiełka pokrąpiáć może *Oczko 1v*.

Frazá: »pokrapia deszcz« (1): *Appluit, Pokrápia defzcz. Mącz 306d*.

Synonimy: **1.** *moczyć, namakrzać, oblewać, omokrzać, polewać*; **2.** *padać*.

Formacje współrdzenne cf KROPIĆ.

Cf POKRAPIAJĄCY, POKRAPIANIE, POKRAPIANY